

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ประกอบด้วย

- | | |
|-----------------------|--------------|
| 1. ผู้บริหารสถานศึกษา | จำนวน 32 คน |
| 2. ครู | จำนวน 226 คน |

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่ง
แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การบริหารงานของ
โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานของ
โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้ศึกษาขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อแจ้งต่อผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร คือ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 258 คน
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามภายหลังเสร็จสิ้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร
4. คณะผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์เท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งประชากรได้ให้น้ำหนักคะแนนตามความคิดเห็นในแต่ละข้อ
2. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้
 - 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยเทียบเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	ความหมาย	มีสภาพและปัญหาในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	ความหมาย	มีสภาพและปัญหาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	ความหมาย	มีสภาพและปัญหาในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	ความหมาย	มีสภาพและปัญหาในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	ความหมาย	มีสภาพและปัญหาในระดับน้อยที่สุด

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำ การเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามตำแหน่ง เป็นการทดสอบสมมติฐานของการศึกษา โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (μ)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 คณะผู้ศึกษานำเสนอสรุปผลการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

1.1 สภาพการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวม พบว่าสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกด้านมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร

1.2 ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวม พบว่าปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าเกือบทุกด้านมีปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ คือ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบุคลากร ยกเว้น ด้านบริหารงานทั่วไป มีปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมพบว่าผู้บริหารมีปัญหาในการบริหารงานมากกว่าครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านวิชาการ ผู้บริหารมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าครู

2.2 ด้านงบประมาณ ผู้บริหารมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าครู

2.3 ด้านบุคลากร ผู้บริหารมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าครู

2.4 ด้านบริหารงานทั่วไป ครูมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าผู้บริหาร

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 คณะผู้ศึกษานำเสนอการอภิปรายผลการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

1.1 สภาพการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวม พบว่าสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปน้อยคือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร โดยสภาพการบริหารงานทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก กระบวนการของการบริหารงาน ผู้บริหารและครูได้มีการวางแผนในการดำเนินงานต่าง ๆ มีการจัดโครงสร้างของงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ของบุคคล การเชื่อมโยงงานของทุก ๆ ฝ่ายให้เข้ากันได้ และการกำกับงานให้กิจกรรมทุกอย่างดำเนินไปตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิพนธ์ กิनावงศ์ (2526) ที่ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล และสอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2538) ที่ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์การของสมาชิกและการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารและครูให้ความสำคัญต่องานวิชาการ ในการจัดท่าระเบียนแนวปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการพัฒนารอบแบบการเรียนรู้ อิงมาตรฐานแบบย้อนกลับ (Backward Design) CAR 1 - 4 วินัยเชิงบวก จัดให้มีระบบ ICT เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพเพียงพอต่อความต้องการของครู ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เพื่อตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนการจัดห้องเรียนคุณภาพ ครูสามารถพัฒนาตนเองด้านการออกแบบและจัดการการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพครูสามารถนำการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้บริหารนิเทศ Coach การจัดกิจกรรมเรียนรู้ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาให้บังเกิดแก่เยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูมีความตระหนักรู้ มีความรู้และความเข้าใจในภาพรวมของหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับครู ครูทุกคนต้องผ่านกระบวนการพัฒนา แผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นตรงกันว่า สถานศึกษา มีงบประมาณและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวม พบว่าปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาการบริหาร ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบริหารงานทั่วไป มีปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ถึงค่อนข้างมาก สอดคล้องกับกรณีศึกษาโรงเรียนของ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลจากการศึกษาการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป (2550) มีปัญหาและอุปสรรคของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านบริหารวิชาการ ได้แก่ (1) ครูมีภาระงานมาก (2) ความเคยชินของการใช้ระบบอำนาจเดิมของบุคลากร (3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษายังมีไม่มากเท่าที่ควร

ด้านบริหารงบประมาณ ได้แก่ (1) ครูต้องทำหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ และงานธุรการต่าง ๆ (2) งบประมาณที่ใช้พัฒนาคุณภาพนักเรียนมีจำกัด (3) โรงเรียนมีข้อจำกัดในการบริหารงบประมาณ ได้แก่ กฎระเบียบไม่เอื้ออำนาจต่อการตัดสินใจ ด้านบริหารงานบุคคล ได้แก่ (1) โรงเรียนไม่สามารถเลือกครูที่จะบรรจุหรือย้ายเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนได้ ทำให้ได้ครูไม่ตรงกับความต้องการ (2) ผู้รับอำนาจในการตัดสินใจบางคน ไม่สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้ ยังไม่กล้าตัดสินใจ (3) ขาดการประสานงานในการพัฒนาบุคลากร ระหว่างกลุ่มบริหารวิชาการและกลุ่มบริหารงานบุคคล และ ด้านบริหารทั่วไป ได้แก่ โรงเรียนมีขนาดใหญ่มาก มีปัญหาขาดการประสานงาน 4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในโรงเรียน และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ถึงค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม พบว่าผู้บริหารมีปัญหาในการบริหารงานมากกว่าครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดและวางนโยบายในการบริหารโดยไม่ได้ลงรายละเอียดในการปฏิบัติ ผู้บริหารอาจขาดประสบการณ์ในการบริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ โดย ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา ที่ไม่ชัดเจน จะเห็นว่าด้านงบประมาณ ผู้บริหารมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจ สั่งให้ครูดำเนินการจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้สอดคล้องกับปริมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ แต่ในสภาพปัจจุบันครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนงบประมาณ เช่น การจัดทำแผนงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (SPBB) และปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ ไม่ชัดเจนและผู้ที่อยู่หน่วยเหนือก็ยังไม่สามารถให้คำปรึกษาได้เท่าที่ควร แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโดยภาพรวมพบว่าผู้บริหารและครูมีปัญหาการบริหารแตกต่างกัน แต่ไม่มากนักอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน เพราะผู้บริหารมีความเป็นผู้นำและมีภาวะผู้นำสูง สามารถที่จะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลไปใช้ เพื่อพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษา ในลักษณะดังนี้

1. สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมและความเหมาะสมในด้านโครงสร้างการแบ่งส่วนงานที่เอื้อต่อการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารงานทั่วไป ตลอดจนบุคลากรมีศักยภาพเพียงพอที่จะบริหารงานได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จ

2. สถานศึกษาควรมีการหาแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น โดยหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการจัดระบบการกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการดำเนินงานของสถานศึกษาในการใช้อำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวงและประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. สถานศึกษาควรมีแรงพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกระจายอำนาจการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นการเพิ่มระดับความสำเร็จในการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. สถานศึกษาควรส่งเสริมและระดมสรรพกำลังเพื่อเอื้อให้เกิดความพร้อมต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการการพัฒนาโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เพื่อเป็นโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 ต่างปีการศึกษา ต่างสังกัด ตลอดจนต่างพื้นที่การจัดการศึกษา
3. ควรมีการศึกษารายกรณี เพื่อตรวจสอบการบริหารงานของโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเภทที่ 1 โดยการใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ